

eHälsomyndigheten

Redovisning av uppdraget om fortsatt införande av Nationella läkemedelslistan

Redovisning enligt regleringsbrev för 2023

Dnr: 2023/00287

Datum: 2023-10-10

Denna publikation skyddas av upprättshovslagen. Citera gärna rapporten men uppge alltid källa: *Redovisning av uppdraget om fortsatt införande av Nationella läkemedelslistan.*

Publicerad: E-hälsomyndigheten, 15 oktober 2023

Diarienummer: 2023/00287

Adress: Södra Långgatan 60, Kalmar
Sankt Eriksgatan 117, Stockholm

E-post: registrator@ehalsomyndigheten.se

Telefon: 010-458 62 00

www.ehalsomyndigheten.se

Förord

Framtagandet av Nationella läkemedelslistan har varit möjligt genom samarbete mellan ett stort antal organisationer och personer.

Denna rapport är en sammanfattande redovisning av E-hälsomyndighetens fortsatta arbetet med införandet av den av Nationella läkemedelslistan. Rapporten beskriver övergripande E-hälsomyndighetens arbete under senaste året.

Redovisningen är framtagen tillsammans med medarbetare ansvariga för olika delar av arbetet. I den slutgiltiga handläggningen har avdelningschef Peter Alvinsson och enhetscheferna Peter Gripstrand och Jessica Tegelius deltagit.

Gunilla Nordlöf

Generaldirektör

Sammanfattning

E-hälsomyndigheten har haft uppdraget att utveckla ett nytt personregister Nationella läkemedelslistan. Detta register ersatte de två tidigare registren Receptregistret respektive Läkemedelsförteckningen. Nationella läkemedelslistan ger hälso- och sjukvården, apoteken och patienten samma bild av patientens förskrivna och uthämtade läkemedel. Registret regleras av lagen om nationell läkemedelslista.

I denna redovisning beskrivs övergripande E-hälsomyndighetens genomförda arbete med fortsatt införande av den Nationella läkemedelslistan det senaste året.

Den 1 maj 2021 trädde lagen om nationell läkemedelslista i kraft, och det tekniska införandet av registret Nationella läkemedelslistan inleddes. De delar i lagen som rör krav på anslutning för hälso- och sjukvårdens aktörer och uppgiftsskyldigheter, har efter regeringens förslag senarelagts till 1 december 2025.

Full implementering av Nationella läkemedelslistan kräver ett förändringsarbete, både tekniskt och verksamhetsmässigt, hos vården och på apoteken. För att stödja förändringsarbetet och implementeringen av Nationella läkemedelslistan bedriver E-hälsomyndigheten arbete genom kunddialoger, tekniskt och verksamhetsnära stöd samt fördjupade dialoger. Syftet med arbetet har varit att underlätta aktörernas anslutning till Nationella läkemedelslistan och skapa nyttohemtagning över tid samtidigt som vi säkerställer laguppfyllnad.

Under 2023 har samarbetet kring den tekniska integrationen av Nationella läkemedelslistan fortsatt i de fördjupade dialogerna. Samtidigt har dialoger om driftsättning och införande i de anslutande organisationerna påbörjats. Den verksamhetsmässiga påverkan och tidplanerna för införandet är viktiga fokusområden för det fortsatta arbetet. Dels för att E-hälsomyndigheten ska kunna stötta aktörerna på bästa sätt men också för att myndigheten ska kunna planera för den verksamhet som är kopplad till arbete med godkännande, anslutning och support av driftsatta system.

Eftersom flera regioner uttryckt att det finns utmaningar kopplat till den säkerhetslösning E-hälsomyndigheten erbjuder för att ansluta till Nationella läkemedelslistan har en kortsiktig lösning tagits fram under året för att göra det möjligt att ansluta och förbli ansluten till dess att en långsiktig lösning finns på plats.

E-hälsomyndigheten har även ett uppdrag att säkerställa att uppgift om substansnamn framgår för samtliga aktörer som har tillgång till registret samt förbereda för möjligheten att förskrivning ska kunna ske både på handelsnamn och substansnamn inom lämpliga utbytesgrupper. Under året har E-hälsomyndigheten samverkat med Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) och Läkemedelsverket. Läkemedelsverket har även fått ett eget regeringsuppdrag som knyter an arbetet.

Innehåll

Förord.....	3
Sammanfattning	4
1. Inledning	6
1.1 Uppdraget	6
1.2 Omfattning och avgränsningar.....	6
1.3 Begrepp.....	7
2. Bakgrund.....	8
3. Genomförande och resultat	10
3.1 Implementeringsstöd för anslutning till Nationella läkemedelslistan.....	10
3.1.1 Stöd för integration av system	10
3.1.2 Förberedelser för anslutning och driftsättning.....	11
3.2 Föreskrivning på handelsnamn och substansnamn.....	13 12
3.3 E-hälsomyndighetens säkerhetslösning	14 13
4. Samverkan.....	14
5. Fortsatt arbete.....	15

1. Inledning

E-hälsomyndigheten har sedan sommaren 2018 i uppdrag att ta fram och föra ett nytt nationellt personregister, Nationella läkemedelslistan. Det nya registret har ersatt de två tidigare registren: Receptregistret och Läkemedelsförteckningen. Syftet med Nationella läkemedelslistan är att få en samlad bild av patientens förskrivna och uthämtade läkemedel. Det innebär att särskilt utpekad personal inom hälso- och sjukvården och på apotek samt patienter får tillgång till samma information, något som tidigare har saknats. Den 1 maj 2021 började lagen om nationell läkemedelslista att gälla.

Regeringen föreslog i en proposition till riksdagen den 9 februari 2023 att senarelägga lagkraven för anslutning till den Nationella läkemedelslistan från 1 maj 2023 till 1 december 2025. Beslutet klubbades av riksdagen i enlighet med förslaget den 29 mars 2023¹. Även vissa delar av E-hälsomyndighetens informationsskyldighet i kraft i kraft den 1 december 2025 som en följd av att kravet på anslutning till registret senareläggs.

1.1 Uppdraget

E-hälsomyndighetens arbete har utgått från propositionen Nationell läkemedelslista (prop. 2017/18:223), propositionen Senarelagt införande av nationell läkemedelslista och bastjänstgöring för läkare (prop. 2019/2020:158) och från den fördjupade förstudie om genomförande av den nationella läkemedelslistan som myndigheten redovisade i mars 2018 (S2017/05731)². I E-hälsomyndighetens regleringsbrev beskrivs även ingående delar i uppdraget³. I de senaste regleringsbreven har myndigheten haft uppdrag att senast 15 oktober respektive år inkomma med en redovisning av arbetet med uppdraget kopplat till Nationella läkemedelslistan. Regleringsbrevet för 2023 anger att myndigheten ska inkomma med en redovisning av arbetet med uppdrag om fortsatt införande av den Nationella läkemedelslistan till Socialdepartementet senast 15 oktober 2023.

1.2 Omfattning och avgränsningar

Syftet med denna redovisning är att på ett sammanfattande sätt beskriva myndighetens fortsatta arbete med införandet av den Nationella läkemedelslistan och ett särskilt fokus på arbetet avseende implementeringsstöd för anslutning. Myndigheten har tidigare redovisat arbetet med framtagning av Nationella

¹ Riksdagen. Beslut om senarelagd anslutning till nationell läkemedelslista URL: [Senarelagd anslutning till nationell läkemedelslista \(Betänkande 2022/23:SoU27 Socialutskottet\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\) \[2023-10-04\]](#)

² E-hälsomyndigheten Fördjupad förstudie (2018) Rapportering av regeringsuppdrag angående fördjupad förstudie om Nationell läkemedelslista S2017/05731/FS

³ Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende E-hälsomyndigheten

läkemedelslistan⁴ samt fortsatt införande⁵. Årets rapportering utgår från förra årets redovisning och fokuserar på de händelser som skett sedan hösten 2022. I enlighet med uppdraget har myndigheten dessutom löpande avstämningar med Regeringskansliet (Socialdepartementet) under arbetets gång.

1.3 Begrepp

Anslutande organisation eller användarorganisation	Vård- eller apoteksaktör som ansluter till och använder E-hälsomyndighetens tjänster via ett godkänt system
Anslutande system	Det godkända systemet som används och ansluts till E-hälsomyndighetens produktionsmiljö
FHIR	Fast Healthcare Interoperability Resources, en e-hälsostandard som används för att standardisera hur man utbyter information mellan olika system.
IdP	Identitetsleverantör (identity provider). Skapar, underhåller och hanterar identitetsinformation för huvudmän, tillhandahåller autentiseringstjänster till förlitande applikationer inom en federation eller ett distribuerat nätverk.
Systemleverantör	Den organisation som utvecklar ett system som ska ansluta till myndighetens tjänster
Transformatorn	Lösning som överbryggar nya informationsstrukturer och funktionalitet under övergångsperioden, när vissa vård- och apotekssystem är anslutna till de befintliga tjänstegränssnitten medan andra vård- och apotekssystem är anslutna till de nya (FHIR).
Övergångsperiod	Period från det datum då lag om nationell läkemedelslista började gälla fram till det datum då fullständig anslutning skall vara uppnådd.

⁴ Redovisning av arbetet med framtagning av Nationella läkemedelslistan (Dnr: 2020/04389). URL: [redovisning-av-arbetet-med-framtagning-av-nationella-lakemedelslistan.pdf](#) (ehalsomyndigheten.se) [2023-10-04].

⁵ Redovisning av uppdraget med fortsatt införande av Nationella läkemedelslistan (Dnr 2022/00884). URL: https://www.ehalsomyndigheten.se/globalassets/ehm/3_om-oss/rapporter/e-halsomyndighetens-redovisning-nationell-lakemedelslista-enligt-regleringsbrev-2022-s2021_08111.pdf [2023-10-04]

2. Bakgrund

I juni 2018 beslutade riksdagen om lag (2018:1212) om nationell läkemedelslista⁶. Strax därefter fick E-hälsomyndigheten i uppdrag av regeringen att utveckla ett nytt personregister för Nationella läkemedelslistan. Det nya registret skulle ersätta de befintliga registren Receptregistret respektive Läkemedelsförteckningen. Receptregistret innehöll uppgifter om läkemedel som förskrivits på recept. I Läkemedelsförteckningen fanns information om alla läkemedel som hämtats ut på recept i Sverige.

Lagstiftarens målsättning med Nationella läkemedelslistan är att vara en rikstäckande informationskälla som ska ge vården, apoteken och patienten själv tillgång till samma information om patientens förskrivna och uthämtade läkemedel, hjälpmedel eller livsmedel, samtidigt som patientens behov av integritetsskydd tillgodoses. Lagen om nationella läkemedelslistan stödjer inte att registret ska innehålla information om rekvisitionsläkemedel, receptfria läkemedel och vacciner som inte förskrivits eller recept från andra EU-länder.

Nationella läkemedelslistan skapar möjligheten för behöriga användare i vården och på apotek att kunna ta del av samlad och aktuell information om patienters förskrivna läkemedel vilket kan bidra till en ökad patientsäkerhet. Apoteken får ett bättre underlag vid expediering och behörig hälso- och sjukvårdspersonal får ett bättre underlag vid beslut kring en patients behandling. Patientens egen delaktighet i läkemedelsbehandlingen underlättas också av att patienten själv kan ta del av aktuell information om sina läkemedel. Ny och strukturerad information ger även bättre möjligheter till uppföljning och styrning än tidigare.

Lag (2018:1212) om nationell läkemedelslista skulle ursprungligen träda i kraft den 1 juni 2020. Två år senare, den 1 juni 2022, skulle samtliga vård- och apoteksaktörer ha anslutit sina system till det nya registret. Med anledning av covid-19 pandemin, och svårigheter som den innebar för regionerna att anpassa och ansluta sig till registret, beslutade riksdagen den 14 maj 2020 att senarelägga införandet av Nationella läkemedelslistan i enlighet med regeringens proposition⁷. Beslutet innebar att lagen om nationell läkemedelslista började gälla den 1 maj 2021. De delar i lagen som rör krav på anslutning för hälso- och sjukvårdens aktörer och uppgiftsskyldigheter har senarelagts ytterligare och börjar gälla den 1 december 2025⁸.

Juni 2022 fick E-hälsomyndigheten ett kompletterande regeringsuppdrag om förstärkt implementeringsstöd vid införande av Nationell läkemedelslista⁹.

⁶ Lag (2018:1212) om nationell läkemedelslista

⁷ Regeringens proposition 2019/20:158 Senarelagt införande av nationell läkemedelslista och bastjänstgöring för läkare

⁸ Riksdagen (2022) URL: [Senarelagd anslutning till nationell läkemedelslista \(Proposition 2022/23:57\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#) [2023-10-04]

⁹ Regeringen (2023) URL: [uppdrag-om-forstarkt-implementeringsstod-vid-inforande-av-nationell-lakemedelslista.pdf](#) [2023-10-04]

Uppdraget delredovisades den 31 augusti 2022 och slutredovisades 31 mars 2023¹⁰. I slutredovisningen redovisar myndigheten hur arbetet har bedrivits utifrån fyra inriktningar: kunddialoger, fördjupade dialoger, tekniskt stöd samt verksamhetsnära stöd för att stötta implementeringen. Redovisningen belyser även områden som identifierats vara av särskild vikt att arbeta vidare med för att möjliggöra en så bred anslutning som möjligt till Nationella läkemedelslistan under övergångsperioden. Dessa områden berör fördjupade kunddialoger och utbildningsstöd både med vård- och apoteksaktörer, översyn av krav på anslutande system samt förbättringsåtgärder i tjänsterna.

¹⁰ E-hälsomyndigheten (2023) URL: [slutrapport_uppdrag-om-forstarkt-implementeringsstod-vid-inforande-av-nll.pdf](#) (ehalsomyndigheten.se) [2023-10-04]

3. Genomförande och resultat

3.1 Implementeringsstöd för anslutning till Nationella läkemedelslistan

Full implementering av Nationella läkemedelslistan kräver ett förändringsarbete, både tekniskt och verksamhetsmässigt, hos vården och på apoteken. I juni 2022 fick E-hälsomyndigheten ett uppdrag av Regeringen att förstärka den befintliga strukturen för implementering av Nationella läkemedelslistan, bland annat genom utökade möjligheter till tekniskt och verksamhetsnära stöd. I uppdraget ingick även kartläggning av regionernas tidplaner för driftsättning av nya vårdinformationssystem eller uppgradering av befintliga vårdinformationssystem. Uppdraget slutrapporterades i mars 2023¹¹. Riksdagen beslutade 29 mars 2023 i enlighet med proposition 2022/23:57 om senarelagd anslutning till Nationell läkemedelslista till den 1 december 2025. Beslutet innebär att behovet av implementeringsstöd kommer att kvarstå även 2024 och 2025. Ytterligare en konsekvens av beslutet är att den så kallade transformatorn kommer att förbli driftsatt till 1 december 2025.

För att stödja förändringsarbetet och implementeringen av Nationella läkemedelslistan bedriver E-hälsomyndigheten arbetet genom kunddialoger, tekniskt stöd och verksamhetsnära stöd samt fördjupade dialoger.

3.1.1 Stöd för integration av system

Under hösten 2022 etablerades ett forum för fördjupade dialoger med aktörerna för att bemöta det mer komplexa behovet av stöd kring både teknik och verksamhet i integrationsarbetet. Regionernas utsedda systemleverantörer samt regionrepresentanter har deltagit i den fördjupade dialogen. Forumet har bedrivits på en operativ nivå med mål att gemensamt lösa ut eventuella hinder och utmaningar. Parallellt har samarbete med enskilda regioner och kundgrupper genomförts där behov att lösa specifika utmaningar identifierats.

Behovet av stegvis anslutning och översyn av krav på anslutande system har identifierats som prioriterade områden hos vårdaktörerna och under 2023 genomfördes en översyn av kraven i samverkan med kundgrupper och deras utpekade systemleverantörer. Syftet med arbetet har varit att underlätta aktörernas anslutning till Nationella läkemedelslistan och skapa nyttohemtagning över tid samtidigt som vi säkerställer laguppfyllnad. Arbetet har resulterat i en reviderad kravbild både för integrationen av läs- respektive skrivfunktionalitet. För skrivfunktionalitet innebär det en fördelning där delar av kraven behöver vara uppfyllda till den 1 december 2025 och resterande krav behöver vara uppfyllda vid

¹¹ E-hälsomyndigheten (2023) URL: [slutrapport uppdrag-om-forstarkt-implementeringsstod-vid-inforande-av-nll.pdf](https://www.ehalsomyndigheten.se/rapporter/uppdrag-om-forstarkt-implementeringsstod-vid-inforande-av-nll.pdf) (ehalsomyndigheten.se) [2023-10-04]

en senare kravrelease, förslagsvis under andra halvåret 2028. Anpassning till den fulla kravmassan kan givetvis göras innan 1 december 2025.

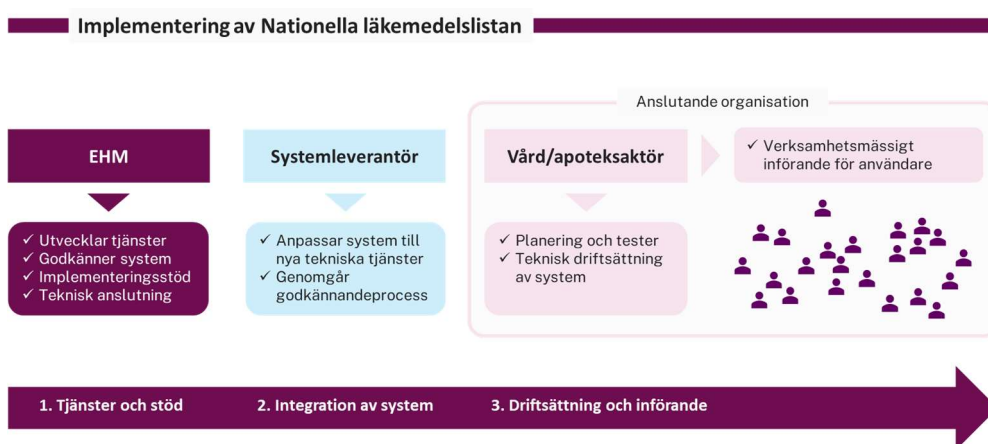
Arbetet med de fördjupade dialogerna har intensifierat med apoteken och deras systemleverantörer under våren och hösten 2023. Dialog har även initierats med de privata vårdaktörerna via Vårdföretagarna för att kartlägga tidplaner och behov av stöd för anslutning utifrån deras förutsättningar.

I de dialoger som förts har även utvecklingsinsatser i tjänsterna identifierats och hanterats som varit viktiga för att underlätta integrationen i vård- och apotekssystemen.

3.1.2 Förberedelser för anslutning och driftsättning

Aktörer som nyttjar E-hälsomyndighetens tjänster finns både inom vård- och apotekssektorn och de använder sig av system med varierande funktionalitet. Inom vårdsektorn finns det exempelvis system för förskrivning och makulering av e-recept, system som enbart används inom kommunal vård och omsorg för signering av läkemedelslistor och system som endast förskriver läkemedel åt dospatienter. Detsamma gäller inom apotekssektorn; här finns system för dosdispensering, e-handel och öppenvårdsexpediering.

Införandet av Nationella läkemedelslistan kräver att system som fortsatt ska ha åtkomst till E-hälsomyndighetens tjänster för förskrivning, expediering och visning av recept anpassas till de nya tekniska gränssnitten som bygger på standarden FHIR.

Figur 1: Implementering av Nationella läkemedelslistan

För att få ansluta ett system till E-hälsomyndighetens produktionsmiljö måste systemet bli godkänt av myndigheten. I E-hälsomyndighetens godkännandeprocess granskas bland annat systemets hantering av de potentiella risker som den kommande anslutningen kan medföra. Det är systemleverantören som ansvarar för att systemet genomgår ett godkännande.

Nästa steg i implementeringsarbetet är att ansluta och införa systemet i vårdens och apotekens verksamheter. Arbetet med att införa Nationella läkemedelslistan i de anslutande organisationerna är omfattande och av både teknisk, men framförallt verksamhetsmässig karaktär. E-hälsomyndighetens arbete syftar till att skapa förutsättningar för en stabilt införande och användning av Nationella läkemedelslistan. Målgruppen är de personer som operativt samordnar och driver införandet i anslutande organisationer.

Stöd vid verksamhetsmässigt införande

I starten av 2023 inleddes ett samarbete med ett par regioner för att ta fram ett övergripande introduktionsmaterial för hälso- och sjukvårdspersonal i syfte att öka kunskapen om Nationella läkemedelslistan. Materialet är tänkt att användas som ett komplement till andra utbildningsinsatser i regionerna. Påverkan på processer och rutiner samt utbildningsbehov behöver belysas ytterligare tillsammans med anslutande organisationer inom ramen för arbetet.

Behovet av att arbeta med den verksamhetsmässiga påverkan av Nationella läkemedelslistan lyftes även från regionerna på mötet i den strategiska nivån i september 2023. För att stötta det operativa arbete som respektive region ansvarar för har en dialog initierats med representanter för Nationella samverkansgruppen (NSG) för läkemedel och medicinteknik och Sveriges regioner och kommuner (SKR). Efter det första mötet har planering för arbetet utifrån ett strategiskt perspektiv påbörjats.

Stöd vid driftsättning

Under våren 2023 genomfördes ett uppstartsmöte med ett par regioner för att gemensamt titta på hur införandeprojekt går till i regionerna och hur detta kan appliceras på införandet av Nationell läkemedelslistan. Syftet med arbetet var att fånga det stödbehov regionerna har gentemot myndigheten, vem som gör vad och vilka beroenden som finns mellan organisationerna. Ett exempel som diskuterades var behovet av testdata och konnektivitetstest, ett område som fortsatt arbete planeras för.

En annan utkomst från mötet var behovet av att mer detaljerat kartlägga regionernas tidplaner eftersom komplexiteten i införandet påverkar hur systemen kommer att driftsättas. I vissa regioner kommer det ske på enhetsnivå med en eller flera enheter samtidigt. Införandet sker då över en period för att kvalitetssäkra den nya funktionaliteten i verksamheten innan den införs i full skala. I vissa fall sker införandet på regionnivå. Detta innebär att det kommer ske många driftsättningar i de anslutande organisationerna under övergångsperioden. För att kartlägga den fullskaliga implementeringen av Nationella läkemedelslistan behöver E-hälsomyndigheten en kontinuerlig och nära dialog med aktörerna om deras tidplaner så att både godkännanden liksom anslutningar och stöd vid driftsättning kan planeras och resurser säkerställas.

3.2 Förskrivning på handelsnamn och substansnamn

Som en del av uppdraget i regleringsbrevet för budgetåret 2023 ingår att säkerställa att uppgift om substansnamn framgår för samtliga aktörer som har tillgång till registret samt förbereda för möjligheten att – när övriga förutsättningar är på plats – förskrivning ska kunna ske både på handelsnamn och substansnamn inom lämpliga utbytesgrupper. Arbetet är en fortsättning på det tidigare arbetet att utforma ett överföringsformat mellan vården och apotek som gör det möjligt att förskriva på både handelsnamn och substansnamn (även kallat generisk förskrivning eller motsvarande). Uppdraget drivs i samarbete med Läkemedelsverket och under vintern 2023 har myndigheterna bildat en gemensam strategisk styrgrupp där även Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) finns med som adjungerad. Läkemedelsverket fick även ett regeringsuppdrag i juni 2023 som anknyter till arbetet¹².

Målbilden för uppdraget är att patienten ska ha samma namn på sin läkemedelsbehandling över tid och därmed bidra till ökad patientsäkerhet.

Det gemensamma arbetet bedrivs i två parallella leveranser:

1. Substansinformation till samtliga aktörer. Läkemedelsverket skapar ett nytt attribut med substansinformation avsett specifikt för detta syfte och E-hälsomyndigheten tillgängliggör informationen till aktörerna via produkt- och artikelregistret VARA. Myndigheterna ser även över de gränssnitt som berör patienten och som myndigheterna själva styr över (apoteketiketten, Läkemedelskollen och utskriften från Nationella läkemedelslistan). Aktiv dialog kommer att föras med vård och apotek om deras berörda gränssnitt.
2. Förskrivning med substansnamn. Förskrivare ska kunna skriva ut läkemedel genom att ange substansnamn, istället för att som i dag välja en viss läkemedelsprodukt. I leveransen utvärderas olika lösningsförslag för att kunna fatta ett välgrundat beslut om vägen framåt. I detta arbete behöver både verksamhet, juridik och teknik beaktas. Arbetet utgår från myndighetens tidigare inriktningsbeslut om att lösningen ska bygga på Läkemedelsverkets utbytbarsgrupper.

En övergripande myndighetsgemensam juridisk analys har genomförts under våren 2023. Dialog med berörda intressenter fortsätter under hösten 2023 utifrån E-hälsomyndighetens samverkansstruktur för Nationella läkemedelslistan och med andra berörda intressenter.

¹² Regeringen (2023) URL:[Uppdrag att förbereda för att läkemedels substansnamn ska ingå i register och vid utskrift till patient - Regeringen.se \[2023-10-04\]](https://www.regeringen.se/2023/10/04/uppdrag-att-forbereda-for-att-lakemedels-substansnamn-ska-inga-i-register-och-vid-utskrift-till-patient)

3.3 E-hälsomyndighetens säkerhetslösning

Baserat på de utmaningar som regioner lyft fram avseende E-hälsomyndighetens säkerhetslösning togs under våren 2023 ett förslag till kortsiktig säkerhetslösning fram, där kravet på IdP (identitetsleverantör) togs bort.

Den kortsiktiga säkerhetslösningen är tänkt att gälla till dess att regionerna har infört den befintliga säkerhetslösningen (baseras på SAMBI alternativt Sweden Connect) eller tills att en säkerhetslösning baserad på Ena – Sveriges digitala infrastruktur är införd. Det finns samsyn mellan E-hälsomyndigheten och regioner att detta är en bra långsiktig lösning.

Förslaget till kortsiktig säkerhetslösning är alltså ett komplement till den befintliga säkerhetslösningen och syftar till att adressera det som E-hälsomyndigheten uppfattat vara den största utmaningen till införande av säkerhetslösningen. Detta förslag presenterades för regioner och deras systemleverantörer under sommaren 2023. Vidare har det från ett antal regioner lyfts fram utmaningar med att gå vidare i dialogerna kring den kortsiktiga lösningen, primärt beroende på kravet att gå med i en federation. Federationskravet är en del av både den kortsiktiga och den befintliga säkerhetslösningen.

Under hösten har E-hälsomyndigheten arbetat vidare med frågan för att lösa utmaningarna kring federationskravet. E-hälsomyndigheten har presenterat en justering i den kortsiktiga säkerhetslösningen som innebär att lösningen inte baseras på en federation.

4. Samverkan

Sedan 2021 arbetar E-hälsomyndigheten i en samverkansstruktur som stödjer samarbetet med externa aktörer som direkt eller indirekt påverkas av våra produkter och tjänster, och särskilt Nationella läkemedelslistan.

Införandet av Nationella läkemedelslistan ställer krav på samarbetet och behöver struktureras på ett sätt som främjar en direkt dialog med berörda aktörer. Samarbetet bedrivs idag på strategisk, taktisk och operativ nivå. Syftet med indelningen är att enklare hitta rätt samverkansnivå för olika frågor samt etablera kontaktvägar för att nå både beslutsfattare och sakkunniga utan dröjsmål.

För att praktiskt stödja arbetet använder sig E-hälsomyndigheten av en öppen samverkansyta¹³. Ytan fungerar som ett nav för myndighetens samarbete med andra aktörer. Där samlas bland annat information om pågående forum med presentationsmaterial, aktivitetslistor, mötesinformation och kalendarium för möten, vilket möjliggör god informationsdelning, transparens, spårbarhet och delaktighet.

En stor del av det samarbete som bedrivs på operativ nivå i strukturen sker inom implementeringsstödet för Nationella läkemedelslistan. Syftet är att stödja de aktörer

¹³ E-hälsomyndigheten (2023) Samverkansyta. URL: <https://samarbetsyta.ehalsomyndigheten.se/ss> [2023-10-04]

som ska implementera Nationella läkemedelslistan i vård- och apotekssystemen samt i berörda verksamheter.

På taktisk nivå samverkar apoteksaktörer, regionernas utsedda kontaktpersoner, SKR och Inera för att skapa förutsättningar för att myndighetens tjänster ska fungera i praktiken samt för att uppnå mål och strategier och omsätta dessa i praktisk användning. På strategisk nivå har samarbetet under året fortsatt med fokus på insatser för att öka möjligheten att nå övergripande ambitioner kring framförallt Nationella läkemedelslistan. I dagsläget deltar utsedda representanter från SKR, Inera, LäkeMedelsverket, Sveriges Apoteksörening, Socialstyrelsen samt regioner.

Under året har en utvärdering av taktisk och strategisk nivå genomförts. På den taktiska nivån resulterade utvärderingen i åtgärder som stärker vårt gemensamma ansvar för innehåll och utkomst av mötet. Idag sker planering, summering och arbete kring aktiviteter i närmre samarbete mellan myndigheten och regionens representanter.

Utvärderingen av strategisk nivå visade på behovet av att bereda frågor på ett tydligare sätt och att arbeta med vår gemensamma målbild. Deltagarna saknade även representation från vissa organisationer och under hösten har den privata vården fått representation i forumet genom Vårdföretagarna. Deltagandet kommer vidare att ses över ytterligare, både utifrån bredd och djup, för att bättre möta behoven kring Nationella läkemedelslistan framåt.

5. Fortsatt arbete

Samarbetet som E-hälsomyndigheten skapat tillsammans med samtliga aktörer har bidragit till att lösa frågor och utmaningar kopplat till implementeringen av Nationella läkemedelslistan. Det fortsatta arbetet inom implementeringsstödet kommer att vara behovsdriven samverkan med vård- och apoteksaktörer, kundgrupper samt systemleverantörer. Fokus kommer att ligga på patientsäkerhet och att nyttan med Nationella läkemedelslistan kan införas väl i alla anslutande organisationer.

Vidare är en överenskommelse om säkerhetslösningen en förutsättning för att implementeringen av Nationella läkemedelslistan ska lyckas. E-hälsomyndigheten kommer fortsätta arbetet med att försöka lösa utestående frågor och utmaningar som regioner och deras systemleverantörer har kopplat till den befintliga och kortsiktiga säkerhetslösningen.

Ett annat viktigt område för fortsatt samarbete är vård- och apoteksaktörernas tidplaner för godkännande av system samt införande i anslutande organisationer. Denna information är viktig för att E-hälsomyndigheten ska kunna fortsätta stötta aktörerna i deras implementering av Nationella läkemedelslistan, men också för att myndigheten ska kunna planera för den verksamhet som är kopplad till arbete med godkännande, anslutning och support av driftsatta system.

Vid sidan av de operativa dialogerna kommer ett fortsatt arbete på taktisk och strategisk nivå vara viktig. Genom gemensam målbild kring Nationella läkemedelslistan kan strategiska och taktiska dialoger säkerställa rätt insatser och progress i arbetet med implementeringen.

Kommittédirektivet om fortsatt utveckling av registret nationell läkemedelslista¹⁴ som beslutades 21 september 2023 är viktig för E-hälsomyndigheten då utredningen kommer att ge ett antal förslag på kommande utveckling av registret. Syftet med utvecklingen är att registret skall bli än mer ändamålsenligt och ytterligare förbättra patientsäkerheten. Utredningen förstärker vidare vikten av att slutföra anslutningen till den första versionen av Nationella läkemedelslistan.

¹⁴ Regeringen (2023) URL: [Dir. 2023 133 Fortsatt utveckling av registret nationell läkemedelslista - Regeringen.se](#) [2023-10-04]